

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adressa pre všetky zásielky:

Jozef Teslík Uh. Skalica (Szakolcza).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor. Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Výchova.

O našich pasákoch.

Približujeme sa ku koncu školského roku, keď počet vydáme z nášho 8 mesačného namáhania. Učiteľ a katecheta rozpomenu sa na svoje vynaučovanie náboženstva a vedy; len koľkého pekného očuly dietky za ten čas o Pánu Bohu, o jeho stvorení a o cieľu človeka; koľkého osožného naučili sa pre život: čítať, písať, počítavať, spievať, o hospodárstve a dochovávaní ovocných stromov. Vnútrajšie svedomie milo sa ozýva o spravodlivom jednaní s deťmi. Teda tešíť by sa mali učiteľia s jednej strany, že bohumilú prácu konali; s druhej strany, že si cez prázdniny oddychnú, aby si zas za ten čas novej sily nadobudli k budúcnému trapnému namáhaniu.

Ale horkýže sa potešia, keď vidia, že to, čo oni za 8 mesiacov presilenním tela-duše vystavili, to im rodičia za mesiac, dva nemilosrdno zrúcajú. To musia byť učiteľia pevným duchom a nádejou obdarení, keď tie zrúcaniny každý rok zkusia, a nezrieknu sa učiteľstva alebo neutecú z tej osady.

Prečo tieto ponosy a žiale? Nuž počúvajte! Pravda rodičia, zo srdca ste sa tešili, keď vaše deti zo školy domov prídu po každýkrát vedeli vám pekne vyprávať, čo sa vo škole naučili; tešili ste sa nad jejich poriadkom a prostovýrečnosťou, krásnym modlitbom, keď vám odriekaly: „O Ježišku príď ku mne, chcem byť dobré dieťa, moje srdce malučké vrele miluje Ťa! Radovali ste sa jejich prítomnosti pod sv. omšou a ešte viac vám srdce hrialo od radosti, keď vaše dietky Pána Ježiša a preb. P. Mariu s tým anjelským spevom zvelebovali. Tešili ste sa, keď vám vyrazili vaše milé, že sa pod službami Božími za vás často modlievali. Ach! ani neviem už pomenovať, čo všeličo krásneho a ušľachtileho ste pri vašich dietkách zkusili.

Bože môj táto naša i vaša nesmierná radosť v nivoč sa obráti po zkuškach dedinských škôl, koniec všetkému! Lebo nastane pasenie kráv, deti vaše ich musia pásť až do zimy; a za ten čas ani v nedelu a sviatok nepošlete ich do kostola, tieto sú prazdné, jak by ich vymietol, ale pašienky ozývajú sa krikom detským; za ten celý čas nesmyslia si na vás v modlitbách svojich, ba však vôbec sa tam nemodlia, ani doma to neurobili, bo ich náhlite s kravami na pašu. Tam na mieste modlitby zlorečia, klajú, nadávajú si jako husári; na miesto spevu hrásneho kostolného i školského čut na pasienku oplzle pesničky, čo paholci po nociach vykrikujú.

Tam deti vaše už neznajú rozdiel medzi moje a tvoje: pasú na cudzom, lebo ste im prisne prikázali kravy dobre napásť; vyberajú zemiaky cudzích, podpalujú trávniky, kričky a koľkorázy aj borniček v obeť padne jejich hriešnosti; hubia a pustošia hniezda osožných vtáčkov atd. Pravda, tu rozdiel medzi školou a pašienkom je taký, jako rozdiel medzi nebom a peklom. Toto ešte neni dosť, očúvajte len ďalej!

Smutná zkusenosť nás prekvapuje na začiatku školského roku: deti nevedia sa dobre ani len prežehnať, nie ešte modliť; perom píšu, jako by polenom, lebo ste im nenechali ani tú mizernú karetku napísať; čítať, počítavať tiež zabudli, hladia jako blbeci. Radil bych vám na zkušku i na začiatok školského roku do školy prísť, nuž presvedčili by ste sa o tejto pravdivosti.

Oči dietok sú vpadlé, tvár zvrasknutá a vyhudlá a ešte iné znaky badať na jejich tvárach, čo dôkazy ich nemravného sa chovania na pasienku. Túto hroznú nerest do školy donesú, s ktorou nakazia aj nevinné ešte o tom ništ netušiace dietky. Bedlivý učiteľ toto všetko boľným srdcom spozoruje, čo veľkú, opaternú prácu vyžaduje k zamedzeniu tejto nákazlivej choroby.

A vy rodičia o tomto ani tušenie nemáte. — ani nemôžete mať, bo prednejší je vám ju nec, jako nesmrteľná duša vašeho dieťaťa — veľmi sa čudujem — však ste aj vy boli niekedy pasáci, či vtedy ešte povetrie nebolo tak nakazené jedom smilstva? Rodičia, pridte k učiteľovi a on vám všetko vysvetlí a dá radu aby ste si dietky ináč čarali; a nie tak zachádzať s nimi, jako to robievate: keď váš pasák dožene kravu na večer domov, vy sa neopýtate, choval-li sa tam slušne, nezabudol-li sa na poludnie modliť; nestaráte sa, jakých súdruhov mal tam, atd; ale zrak váš najsamprv na vaše hovado padne, je-li dobre napasené a o inšom nedbáte. Jestli s malým bachorom doženie kravu, nuž ubohý pasák trpkú večeru dostane, pase kravu potom kdekofvek.

Učiteľ a katecheta znajúc hroziace sa nebezpečenstvo vašim dietkam, preto na koľko im je možno, ochraňujú ich od neho: cez leto navštevujú na poli pasákov, požičiavajú im knižky na čítanie, tam sa s nimi povypřádajú a naučenie tiež nevystane; po večierkoch sidu sa v byte učiteľovom, kde opakovaním cirkevných i školských pesniček sa chvílu pobavia, aby aspoň takto nejak ten školský ráz si zachovali.

Treba by bolo, aby ste i vy rodičia niečo konali a síce: za najsvätejšou povinnosť si držte, by sa pasáci vaši pred vyhánaním kráv doma slušne sa pomodlili; je-li nedela alebo sviatok, tak ste zaviazaní pod farchou smrteľného hriechu deti vaše na sv. omšu poslať, až potom nech vyženú statok; vtedy deti vaše ochránené budú od škodného hriechu a kravička sa tiež lepšie popase. Požehnanie Božie nepomešká. Nuž a nečut mnohokrát, že sa tomu a inému pasákovi krava zdula? To je iste trest Boží, za zneuctenie nedele a sviatku.

Potom mal by mať pasák dvoje kapsy; v jednej potravu, v druhej prácu; chlapi na pr. krivák, kus polena, čo by niečo vystrúhali; prúty vrbové k pleteniu košíkov; a dievčence zas bavlnu, cverny, ihly, knižky atd. Vy včut hovorite, a vraj kravy kto bude potom pásť? No poshovte chvílu, však ja tie deti usporiadam, že budu pracovať, ale aj kravy sa v pokoji bez hriechu napasú. Podívajte sa! Dietky si za kravami posedajú, jedny pozorujú chvílu

na kravy, druhí strúhajú, pletú, dievčence tiež šijú alebo pančochy pletú, a jedon z nich ešte niečo zábavného z knižky číta; asi za hodinu sa môžu premeniť a neskôr zas na habán (lopdu) sa zahráť; až by im celý deň v bohu-milých zábavkách nenazdále prešiel, bez toho, žeby si len na zlé boli smysleli.

Že našej mládeži väčšina na duši a tele mravna je zkazená, to je príčina, že nedbáte o vaše deti, jako sa ony na pašienku a v práci chovajú a čím sa tam zamestknávajú; lež viac sa staráte o hovádka, jako o vlastnú krv.

Pre Krista Pána vás prosím rodičia, chceli zachovať nevinnosť vašich detí, nasledujte a uskutočňujte hore opísané rady moje! —ič.

Odporúčajte „Pokrok“ jedno číslo stojí 1 kr.

Noviny z blízka i z ďaleka.

(Dopisy.)

— Smolenice. Veľactený pane redaktor! Som starší než mladší, ale toľko pekného sa ešte nepísalo o našom mestečku jako včut, keď nám poriadná a statočná polovička našej mládeže, také príjemné večierky usporiadauje. Ja a premnohí smoleniecki občania sme Vám za to povďační, že nám pred svetom a ostatnými ľuďmi dobré meno, česť a slávu získate, jak to p. farár boli Vám povedali. Buďte vytrvanliví, trpezliví v tejto šľachetnej práci, lebo mnoho je nás čo s Vami držíme a Vás neopustíme.

Na minulý krásny dopis zo Smolenic — ktorý mňa vlastne povzbudzuje, aby som chytil pero do svojej ťažkej, vyrobenej ruky — pripominám jako ozvenu, že mimo hry v „Kat. kruhu“ dávanej, hrala druhá polovička našej mládeže v hostinci u „Zlatého Telata“ veselohru s nápisom: Jak sa tatkoví štrych vymetá. Je to mládež od „Kat. kruhu“ odtrhnutá a my medzi sebou ju menujeme „partei starého zákona“. Jak počúvame výtečne hrali nasledujúci herci: Strýc Eso, Tetka desina; menej suseda devina, fraika osmina; ale keď sa tieto dve posledné stretli s Jožkom dolníkom, alebo Šandorom Horníkom a pridala sa i tetka desina výtečne že hraly. Lebo to všetko bolo einz. Najšpatnejšie mali hrať: tetka desina so susednou devinou alebo osminou, keď p. kráľ prichádzal alebo jeho adjutant horník, lebo vtedy bol len trop a žiaden galup. Slovom znamenite hraly svoje úlohy. A aby sa medzi výstupy hostia mali čím zabávať, dodali si bandu Miška Čierneho pozostávajúcu z poltretia muzikanta a ti dávali kúsky z opery:

„Keď ho na skrypec tahali“. Že nebolo konca kraja potleskom, na toľko bolo prítomné obecenstvo prekvapené jeho hrou. Avšak nevyloviteľnú radosť citily naše mamičky, keď jeden z našich starších posilňoval „v dobrom“ shromáženú mládež, hovoriac: toto je pre Vás miesto milé dietky, ale nie „Kat. kruh“, kde sa musí človek poriadne držať, tu je všetko dovolené, aj grobianiť aj sa pobíť, tak sa patrí na kresťanskú mládež: klaňať sa zlatému telatu. Inu každý sa zabáva podľa svojho spôsobu, aj ušipaná ľubi kalužu. Zlato sa v ohni čistí, čo tam nepatří ide von.

Naši mládenci „Kat. kruhu“, prekvapili panenky s 20 metrovým májom a ony zas s tak dlhým vencom naň. Je to znak ich pevnej viery, ozdobený vencom, upleteným z kvietkov ich

cností. „Partei starého zákona“ vo svojom zlostnom hneve sa vyhráza, že im ho ešte sreže, podľa ovocia ich poznávajú. Všetci je aj pravda, že bez všetkej hanby a stydlivosti zvlášte štyri pekné panenky bárs kde vykrikujú, posmieávajú sa z našich hercov a herečiek. Na budúco aj ich mena Vám udám, že jak svet vie o tých, ktorí nám pred nim česť získajú, tak aj tých nech zná, ktorí nám hanbu robia. Zábava nám veľmi dobre vypadla. *Gazda.*

— **Z Malých-Levárov.** S pomocou božou sme prvý rok účinkovania nášho gazdovskopotravného spolku dokončili a síce s pekným dobrým výsledkom. Dňa 3. mája odpoľudňa sme mali prvé valné zhromaždenie v škole. Tak mnoho sa nás síšlo, že sme ho na dvore školskom vydržovali. Prišiel k nám ku tomuto dňu p. dr. Ľudvik Okánik dekan skalický, ktorý nám zverečnené úty zostavil a ich vysvetlil, a o spolkovom živote nám krásnu reč držal. Účastin máme za 4900 korún, čo je ale málo a preto budeme nové podpisovať. Príjem bol 49565 korún. Zisk pri tovare 3155 k., čistý zisk 1778 korún, ktorý na tri diely rozdelíme. Na účastiny platíme 6%, a na nakupné 2%, tak že ktorý účastinár nakúpil do roka za 100 korún, ten dostane za 2 koruny tovaru darom. Účastinársky podiel si necháme len pripísať. Nech Boh živi zakladateľov nášho spolku!

— **Z Unína.** Ha ha ha! Ale som vás dostal s tým mojim dopisom, v ktorom som bol uverejnil účinkovanie nášho velebného pána farára. Celý svet sa divil, keď to čítal že akáže premena sa to u nás v Uníne stala? Mnohí ľudia sa ma pýtali, či je to pravda, že máme už aj dvoch kaplánov? Dopis moj ale chvály plný urazil veľmi skromnosť nášho velebného otca, tak že hneď v nedeľu v chráme božom sa vyslovil, že keď tomu dopisovateľovi aj redakcii „Pokroku“ on ukáže. Ponevác ale ja sa nerád súdím a každému súdu vyhýbam, bo nerád chodím pred pánov, by náš pán farár nemal príčiny žalovať, tak všetko to, čo som napísal, teraz odvolávam. Tak teda nenie pravda, že „dňa 26. apríla mal náš pán farár utešenú a srdco povzbudzujúcu kázeň a všetky slová zo svätého písma bral.“ bo čo to o tej sviatke hovoril, nebolo zo svätého písma, a o juncoch len v starom zákone čítame. Odvolávam, že „založil spolok krestanskej striezlivosti“, ved sa u nás v Uníne tak pije a od žida nosí slivovica, ako predtým. Neme pravda že slečna Uliša Dobropitná je predsedyňou tohože, lebo u nás je viac dobrých, ktoré svoje schôdzky vydržávajú a dobre pijú. Písal som ďalej, že „celá slavnosť bola sprevádzaná krásnou hudbou nášho organa“, tomu veru nenie tak, ved máme organ náš už tri mesiace pokazený. Odvolám, že „nás pán farár ja najväčším priateľom spolbovej myšlienky“, bo ako známe, všetko u židovského obchodníka kupuje. Zo žartu som hovoril, že „on obľubuje sbierku starých peniazí“, bo v chráme božom na offeru mu daný starý peniaz rozhorčene hodil medzi ľud, a preto ja myslím, že nové su mu milšie. Odvolám aj to, že nás od súdov zdrúže, ved aj nedávno chodil u nás pán Dávid Fehér, exekútor zo Skalice. Konečne by som všetkým žalobám vyhnut mohol, a jeho úplne uspokojil, odvolám aj túto poslednú vetu dopisu mojeho: „všetkým našim susedom prajem zo srdca takového duchovného otca, jako aj my v Uníne máme“, nie, aj to odvolám, a susedom našim neprajem to. *Unínan.*

— **Z V. Kovátova.** Naši šuhajci sú síce hodní chlapi; zdraví, veselí a aj dobre smýšľajúci. Tentokrát ale im ušlo; počujte len čo urobili! Vystavili pred Seklom máju. Keby ju boli vystavili na inom mieste, na pr. pri tehelní, alebo za sochami, to bych povedal: no, naša mládež dala výjav svojej radosti, že po špatnom apríli nastal utešený máj; ale pri samých dverách krémára, Spolku neprajného, ah! tu už krúti hlavou každý ľudomil. Nuž dobrí chlapi! či ste chceli s tým Sekla osláviť? Iste že nie! Teda napravte chybu; nečakajte koniec mája, ale jako ste máju zdvihli, tak ju odtiaľ čím skôr svorne a bez všetkého hluku vykopte a je-li tá mája vašim majetkom, lebo inde postavte, alebo predajte, je-li ale majetkom toho krémára: teda si ju od neho najprv kúpte a odstráňte odtiaľ. Zaujatosť za Spolok trochu klesá, málo je horlivcov a aj medzi tých rozsievá nepriateľ semeno nescvornosti; držíme sa Spolku! Máme už aj nový dom a to slušný. Každý nech urobí za Spolok, čo môže. Pán Boh s nami a zlé preč!

— **Smolenice.** Pane redaktor! Keď som chodil do školy, očul som, že „každá liška svoj ocas chváli“, ale u nás toto prislovie tuším neplatí. Lebo už od konca fašiangov, keď mali sme zábavu roztrhali sme sa. Stalo sa to len tak, že ten čo to zapríčinil, nechal si polovicu rozumu doma a preto aj iní trpeli, ovšem na škodu našu a na radosť starej Ieikovej. A ešte keď tak herci niečo proti povedia, alebo len malú poznámku urobia, tak od radosti škraňami prežúva a jakoby magnetom ťahá rozumy z našich ľudí. Nadávať a utrhať na cti našim kňazom, to vie a lutuje tých ľudí, ktorí sa vraj tolko natrápia za darmo.

Naši ľudia majú krátku pamäť. Počuli ste, keď 1. apríla sa osapila na mnohých, čo nedali si hneď naliať: „*Kvet ništ nepijete môžete byť aj doma*“, ale čo, Slováček snesie takéto grobiánstva jako žart. Všetko si dávajú ľubiť, nie je to slepota, slabosť a keď pán farár len trochu pokarhá, a to je zle, nedobre a ten má predsa k tomu právo, ved je našim duchovným otcem! Ja sa vždy skôr podložím pánu farárovi, nežli Ieikoví.

Pravda najdú sa aj takí otcovia, ktorí svojich synov v darebnosti podporia a to je chyba, počul som i to, „čo sa máte prosiť“, spravte si muziku u Ieika a bude po komedii.

Najlepšie je to v „Kruhu“ a mnohých mrzalo, že počas divadla nemohli od Ieika do spolku. Susedia si nás viac vajú, nežli my sami seba. Vráťte sa, iste vás príjmu a odpustia Vám. *Jedon čo bol medzi nimi.*

— **Kúty.** Velkonočný dopis z našej obce, mnohé naše ženičky rozdráždil a pohneval, pravda ženám človek nesmie povedať pravdu, na to ja nedbám, nech sa hnevajú, len aby sa pomohlo nášmu ubohému vačku, lebo dnes nie su časy na rozhadzovanie peňazi.

Jako sa oteplilo trochu, začínajú sa u nás všetky staré vdovy vydávať. Dievok je u nás dosť, ale od parady nevedia jako chodiť. Mnohí mládenci poutekali do Ameriky vyhľadať si bohaté nevesty s dollármi, teda na dievčatá zlé časy. Potravný spolok horlivosťou nášho pána kaplana, ktorý už chvalabohu ozdravel dobre napreduje, pár krivonosých sa už od nás vstahovalo. Židovských krčiem máme mnoho a takých hospodárov čo tam celú zimu vysedia ešte viac. Dňa 22. apríla bol u nás jarmok, ale nie na dobytok, ani na ušpané, ale „praisice“ dvojných potáčalo sa po ulici dosť.

Ba kedy už raz bude koniec tej besnici, kedy prestane ten hluk a krik v tých smradlavých dierach, kde naši ľudia mrhajú čas, peniaze a svoje zdravie? Proti korhelstvu dobrým liekom sú spolky čítacie a kruhy, časopisy knihy a prednášky. S Bohom! *Známy.*

— **Mor. sv. Jány.** Dňa 3. mája vydržovalo sa u nás valné zhromaždenie potravného spolku, pri veľkej účasti členov i hostov prespolných.

Po toľkých pletkách a prekážkach dopracovali sme sa krásnych výsledkov, vďaka tým ktorí sa o to starali a pracovali.

Príjem obnášal 48,52 kor. 71 hal. Hrubý zisk 5055 kor. 31 hal. Čistý zisk 3675 kor. 75 hal. Škoda že na valnom zhromaždení povstalo také nedorozumenie, lebo s tým sa radosť horlivých pracovníkov a vóla k ďalšiemu boju pokazila.

Náš pán dekan poďakoval sa z úradu dozorného výboru. Miesto neho zvolený bol pán J. Doskočil.

Prajeme členom dôvery a svornosti a viackej citu proti tým, ktorí uznania zasluhujú!

Svoj ku svojmu a vždy dľa pravdy!!!

Drobné zprávy.

— **Od vyšetrojúceho sudcu kr. sedrie nitrianskej, dostali sme pripis,** v ktorom sa nám oznamuje, že páni *Viktor Salis* a *Adolf Laufer* žalujú „Pokrok“, vlastne dopisovateľa, pre dopis uverejnený v 3. čísle „Pokroku“, so dňa 17. jan. 1903, s nápisom „*Senica*“ a síce pre *osobovanie a utrhanie na cti cestou tlač.* Zodpovednosť za zmieneny dopis, prijal na seba redaktor tohoto časopisu.

— Vyzývame všetkých priateľov spolbovej myšlienky, aby podporovali nášho pána kaplana, v jeho slachetnej snahe, čím skôr založiť u nás potravný a úverkový spolok. *Viackej občianov z Búrov.*

— **Z Malej Prietrže.** Dňa 6. mája bola u nás slávna svadba, pri veľkej účasti domácich i prespolných hostov. Pavel Juráček syn chvalne známeho rychtára prietržského, slávil svadbu svoju s Terezkou Janečkovou z Kiripolca. Mladému páru prajeme mnoho šťastia.

— **Z Radimova.** Náš pán rychtár chystá sa do penzie, že za zásluhy; veru ich aj má; dobré cesty, nový kaplán; spolkový obchod napomáha znamenite. Keď bude v penzii, že s dvojčíslnou silou chyti sa do práce.

— **V Skalici,** pri veľkom víchre zhorela dňa 4. mája „búda“ *Antona Bandabu.* Príčina ohňa je neznáma.

— **Zo Šaštína.** U nás kedysi slávne remeslo čiznícke veľice klesá. Veru keby sme nemali po kusku tej zeme, nebolo by nám možno vyžiť. Príčin je mnoho, medzi iným i tá, že je neporiadok v remesle. Predtým mali sme do Búr sv. Mikuláša veľký odbyť, ale včel, že sa tam jedon 56-ročný človek vyučil ševcom a k tomu že sa ľudia hrdú. To už bol veru rozumný účeň, u nás ani mladí nemajú čo robiť. „Bože moj otče moj, šak je ten svet zmotaný“.

Hospodárstvo, priemysel, kupectvo.

Jako sa chrániť pred jablňovým molom?

Zo života toho červíčka známe, že cez leto a na jaseň zamotáva sa v pupu na pni stromu. Nenecháme teda na vôľu červíčka, kde sa má zaobáľiť, aby ušiel našej pozornosti, ale hľadme mu určiť k zaobaleniu miesto sami, a na tom mieste potom hromadne sojdeného prekvapíme: zničme. Keď nedovolíme aby červík v škárach kóry sa zabieznil, a tieto soškriabeme porizom, a škare známym už mazom natrem: musí potom ostať na očiach, na povrchu pňa. Pomôžem jemu upravením obväzku aby sa mohol skryť pred svetlom a dažďom, a to v prostred júla po prvý raz. Obväzok môže byť zo slamy, zo sena, zo súkna, z papieri zvinutý štranok. Ponevác ale tieto látky po čas dlhého daždu premokajú všetky, a to červíkovi usadí sa podeň prekáža, za najlepši obväzok uznatý je z drevených hoblín upletený štranok, do jakých sa zavinujú krehké veci: tenunké, sťa fajnové slížičky hoblíny, i drevenou bavlnou zvané. Takýmto štranom obvinem peň stromu asi trikrát jedno na druhé, aby pod obväzkom mal červíček dostatočný útluk a i v záhyboch aby sa mohol skryť a bol v suchu.

Obväzok upravím vo výške po prse človeka. Sem sa shromáždí červ i s hora lezú i s dola, lebo on dotiaľ lazi vnoci po pni, kým takého ukrýtu nenajde, a to mu poskytuje oviazaný štranok.

Len keď by sme mali stromy úplne staré s veľkými škarami na kóry, vtedy dáme obväzky dva, jeden hore pod korunou, pre červíčekov z koruny lezúcich, a druhý nad zemou asi na dve piade t. j. vo výške aby dažďom vepremoknul od zemy, pre červíčekov z opadnutého ovocia, buď z iných stromov dolezených. Ony sa tu zastavia a zaobalnia v pupu a nepojdu do škár kóry. Kto chce mať dokonálu prácu ten po nad štranok na peň priviaže z tvrdého cukrového papieri trachtáru podobný širiak na vrchu ho pripevní a spodok je otvorený, aby červíčky mali tieň, pokoj, a k tomu ešte suchšie miesto. Odmenia sa ony za tú prácu hojným obsadením obväzku že najdeme pupu na pupe a v príhodný čas jich prekvapíme a zničme.

K dosiahnutiu ešte väčšieho úspechu nad provazom spodným olíčime peň stromu lepom asi na dve piade od obväzku, aby na štranok to netieklo. Toto preto, ponevác z červivého ovocia vylezený červ ešte mnohý nedospel k zakukleniu sa. On leze poznovu hore na strom, aby ešte dakoľko jablk zničil. Nad prvým obväzkom natrafi na maz a nemôže ďalej. Kde je iba jedon obväzok tam z vrchu slenený červici nemohli by pre maz na štranok, teda pri užívaní mazu musia byť tiež obväzky dva. Pri vrchnom mazu lebo nemusí byť, alebo aby nešli do kóry červíčky naličím pod stromkom, ak by maz vyschol naličím opäť.

Čo je to za maz? Vezni 5 časti ripsového oleja 1 časť svinkej masti a nad ohňom var, kým sa nescvrkne na dve tretiny. Medzitým v inej nádobe rozpustim v jednu časť terpentínu jednu časť živice a toto rozpustené pomiešam do predošlej miešanky. Keďby sme dostali veľmi hustú masu primiešame ripsového oleja.

Hustý maz skoro schne, riedky zas preteka na obväzok. Ak je pririedky varíme ho dotiaľ, kým treba aby sa vyparil. Tak zvarený a vystudený maz i hneď môžeme upotrebiť.

Kto by sa ale nechcel tým paprať nech si ho dá doniesť u firm: Albert Propfe, Ústí n. Labe, Čechy. Alebo: J. Hitz, Praha, síkennická ulice 9. U nás ho ešte nedostanú nikde, známo je, že čierná farba prijíma mnoho paprškových slnka a preto maz mohol by poškodiť kôru stromu, a ináč ani by to nevyhľadalo pekné. Nuž maz oľščíme na papier a ten potom pripneme na patričné miesto. Ale nech papier potom prilieha dobre na kôru, aby zas tam červík nenašiel úkrytu pod nim.

Prvý obväzok deje sa v prvej polovici júla. Ponevác ku zaobaleniu dostačujú dva úplne týždne, aby potom dozrela pupa na motýla, preto ku koncu júla musíme obväzok prehladiť, pupy povybierať, a ak ich je mnoho i sobväzkom do ohňa hodiť, treba tiež pod štrankom na kôre usadené posbierať a zničiť.

Očistené provaze priviažem poznovu. Spálené nahradím novými, ponevác po prvej generácii vždy sa najde jeden druhý červ, ktorý pre rôzne príčiny len neskôr sa vyvinul, že sa na obväzku chytil. Škoda by bolo nechať čo i jednoho garážiť. Takto cez leto asi 5 raz priviažeme štranky na peň: 1. v pol júla, 2. koncom júla, 3. v auguste, 4. koncom augusta a 5. v pol septembri. Medzi jedným a jedným obväzovaním nechajú 2 týždne, potom nasleduje prehliadka, a ničenie pupy. Posledný obväzok nechame až do mrazov, keď už není ovocia na strome, a niet nádeje na ďalšie vandrovanie červíka. U oktobri — v novembri potom po čas mrazov zničime pupy. Niektorí príliš o vtáčto starostlivi zahradníci nechávajú štranky do jary, aby vraj cez zimu sikorky mali čo žrať, ale to je prehnaná starostlivosť, keď nám ide o čím skoršiu ničenie molu jablonoého. Ptáčky nech si sbierajú vajíčka pod kôrou. Majú ich dost!

Čím bohatšie obrodí strom, tým viac púp môžeme pod obväzkom nájsť. Pri neobozretnosti tieto čo chvíľa sa rozmnožia. Menovite v

jaseň môže byť pri obväzku i 40—50 púp. Z Wiesbadenu jeden poľný sa sťažuje že r. 1898 našiel na obväzku ešte v januári 280 púp. Z Bonnu jeden zahradník na jedinej hraške našiel 212 jabl. molov. V Geisenheime v ústave zahradníckom pod 2 obväzky našli 435 molov. 1893 tam na 59 stromoch zničili 1825 kusov, a z jednej hrušky ktorá mala 350 kilo úrody našli 323 molov. Tieto číslie dokazujú, jak je osožný pre ovocinára tento spôsob ratovania sa pred jablonoým molom a že tento spôsob nad iné zvláštne sa vydaril.

Konečne, ak máme v komore cez zimu ovocie tam sa naprasí molov na dostač. Nesmieme teda cez leto takú komoru otvárať, bo muce vyletia a zničia nám veškerú prácu. Obtiahnime okenicu sítkom tilanglovým, vetri sa komora i tak, a uvidíme že večer obletujú na sítku molové mury, tie zničime, a kým len jedna obletuje to musíme opakovať.

Keď sme mol v jednom roku dost už zničili, na druhý rok nemáme toľkej práce, a obväzok upravime iba na jaseň, ale komu na ničenie molu záleží, ten nebude šanovať túto prácu, a nepremešká ochranné poriadky si porobiť na vyše opísaný spôsob, a to tým menej ponevác není istý, zdalíť všetci susedia tiež tak sa ratujú, mohlo by prísť nestastie od súdov a naše namáhanie tamto!

—ek.
Porovnaj sošit od Jablonovského: „Az alma moly és védekezés ellene!”

Čo nového doma.

Nič. Obštrukcia. Reči, zvady, kriky. Branná predloha nie je prijatá. O assentýrke ani slechu. Ex lex panuje, ale ludu je to všetko jedno, platí jako predtým a široké massy ani nevedia, že sa vládne v Uhorsku od 1. mája bez rozpočtu.

Széli sa vyslovil, že vláda nepopustí. Kossuthova strana sa trhá, to bude snáď znak blízkeho konca.

V Skalici mestká rada dňa 7. mája prijala návrh, aby sa vyzvaly okolité obce, by spoločne upravily prípis na ministerstvo a svojich vyslancov aby všemožne zasadili sa o zregulovanie Moravy, ktorá nás každý rok dvakrát ožebračuje a miesto hádok, obštrukcie, aby venovali sa plodnej práci.

Čo nového vo svete.

Hrúza v Macedonii.

Celý Balkán sa trasie. Macedonské výbory pokusili sa zo dňa 30. apríla na 1. mája dynamitou vyhodit do povetria celú europuskú štvrť v meste Solún (Soloniki). Macedonskí Bulhari odhodlali sa k týmto hrozným skutkom preto, aby upozornili na seba celú Evropu, aby sa tejto konečne otvorily oči a ona zakročila proti Turecku v ich prospech.

Osmanská banka, pošta, turecké úrady, sú v rumoch a v plameňoch.

Účinok výbuchu bol hrozný, celé mesto so 130.000 obyvateľmi sa otriaslo. India mysleli, že je zeme trasenie, mesto začalo na viacej miestach horieť.

Dynamitové pumy vybuchly na 50—60 rozličných miestach. Strach je všeobecný. Výbuchom padlo v obeť asi 100 ľudí. Turecké vojsko pripisuje všetko zlé Bulharom a jaťonáhle sa Turci zpmätovali nastalo po meste masárenie kresťanských nevinných Bulharov. Vraždili ženy, deti a odvláčali do žalárov, rúbali vinných a nevinných. Pozatvárali všetkých bulharských kňazov, učiteľov a zneuctili chrámy! Hovorí sa o 400 mrtvých. V Solúne je anarchia a hrúzovláda.

Bulhari v zúfalstve sami sa usmrújú. Jakýsi Žurdan o ktorom hovorí že bol pôvodcom dynamitového attentátu, keď obklúčili ho v dome tureckí vojaci, vyrazil z domu s niekoľko priateľmi a vhodil medzi nich pumu. Turci vystrelili na neho salvu, ale Žurdan hodil druhú a tretiu pumu, z ktorej ho jedna štrbina poranila, na to sa zastrelil volajúc: *Pozrite tak zomierajú Bulhari.*

Turecko posielala veľké massy vojska na Bulharské hranice, všetko podobá sa tomu že Turci chcú vtrhnúť do Bulharska a vtedy máme vojnu predo dvermi.

Všeličo.

— Obecné zastupiteľstvo slob. a kráľ. mesta Skalice, prijalo návrh komisie ohľadne vydláždenia chodníkov, s cementovými tabulkami.

— Pri voľbách do mestského zastupiteľstva Viedeňského, zvíťazili vo všetkých okresoch kandidáti, strany kresťansko-sociálnej.

— Oprava. K dopisu z minulého čísla: Pán Šohajda bol doma, tedy dieťa nebolo ponechané samo na seba. Do vody spadlo len nešťastnou náhodou. Boh poteš rodičov!

— Do Búr sv. Mikuláša. Rukopis toho darebáka, čo si z nás blázna urobil a poriadneho človeka p. Ignáca Šebestu urazil, sme našli. Zaslame ho.

— Vyslancé okresu senického p. František Veselovský, bude v Senici účtovať v útorok, 12. mája o 10. hod. dopoludnia.

Kto chce

inzerovať nech inseruje v kalendári „Nová Domová Pokladnica.“ Inzeráty sa prijímajú do 15. mája t. r.

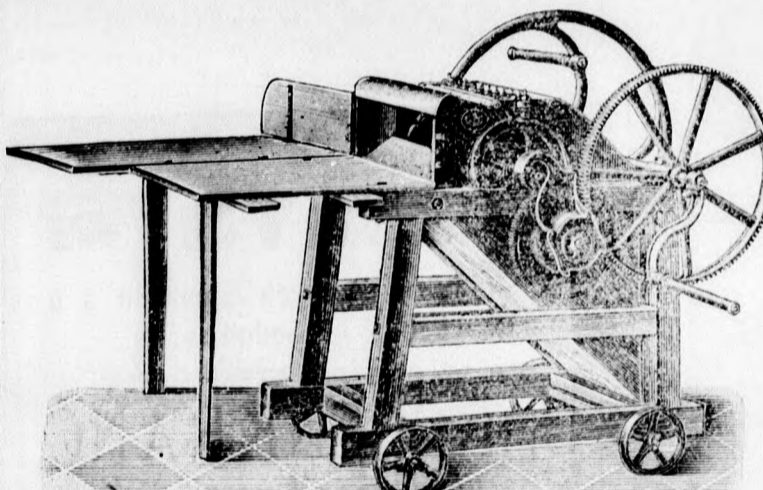
Blížšie podmienky udá vydavateľ tohoto časopisu.

Oznamujem ct. obecnstvu, že som otvoril
kamenársku dielnu.

Zhotovujem pomníky, prijímam stavebné práce všetkého druhu.

Pavel Belay, kamenár
v Chropove. p. Radosócz.

PÁNI HOSPODÁRI!

Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firm nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti. Odporúčam svoje najnovšie:

Mlátačky s oceľovými guľicovými ložiskami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorekoľvek iné.

Zentúre dlanajnovších modellov. Zlepšené rajtáre. Výborné sečkovice amerického a anglického systému. Triery. Struhadlá na burgínu. Šrotovníky na zno. Stroje na sítie. Pluhy a brány. Stroje na rezanie kapusty. Mačkadlá na syr, borievky a hlinu. Železná mangle na prádlo, decimálne váhy a stroje na lámánie stromovej kôry pre garbiarov.

☛ Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franco.

MICHAL TRESKOŇ, fabrikant hospodárskych strojov V BYTČI (Nagy Bittse.)

Pijáci vína **POZOR!**

Škodlivé účinky vína a iných liehovín na sliznicu žaludeční napravuje zo všetkých vod

NAJLEPŠIE

LUHAČOVSKÁ KYSELKA

Výtečná chuť. Krásne zbarvenie.

Dostať v „Potravnom spolku“

Vzorky zdarma!

Firma kresťanská!

Lodenové sukne,
rôzne barevné, dobrej
jakosti, zhotovuje 1 kus
po 65, 70, 75 kr., su-
kenky pre dieťky po 30
kr. dobierkou zasiela:

Adolf Jelínek
v Lísku, p. Jimramov. (Morava.)

Kto zkúsi, stálym odberateľom zostane.

„Potravný Spolok“ v SKALICI

objednáva a má na predaj

Čilský Ledek

a

TURECKÉ ŽITO

tak tiež

Ledek na striekanie vino-
hradov.

Jozef Lidl Brno, Morava

Oreľská ulice číslo 7.

Prísazný znalec c. k. zemského súdu.

Prvá česká továrna výroba hudobných nástrojov.

VELKOSKLAD:pian, pianin a harmonií zo všetkých prednej-
ších tovární českých i cudzozemských.

Hudobné nástroje

pre hudobné sbory, kostoly, divadlá v naj-
väčšom výbere a najnižších cenách.

Cenník na požiadanie zdarma.

Vývoz do všetkých dielov sveta.

Každá sporivá gazdina

používa

KOLÍNSKEJ**Kávovej Prísady SO SOKOLOM**a docieľy tým výdatnej, chutnej a pekne
zbarvenej kávy.

Továrny: v Kolíne a v Prostejove. (Morava.)

Pozor!

Voz nový, prostredný 50 kg. ťažké ose,
a jeden voz upotrebovaný v dobrom
stave, ďalej železné pluhy**má na predaj****Ignác Korčák** kováčský majster
v Holiči, proti váhe.

Mydlo „Palacký“

je najlepším českým vý-
robok.Práca ľahká
účinnok prekvapujúci!

Prádko biele ako sníh!

Ján Vilímek,
továrňu na mydla v LIPNÍKU,
nad Bečvou. (Morava.)

Zodpovedný redaktor: Dr. Pavel Blaho. Majiteľ a vydavateľ Jozef Teslík. Tlačou vlastnou.

Ve prospech Ústredni Matice školské.

Humpolecké súkna

a lodny. Dámske lodny.

Módne látky oblekové, látky na svrchníky a have-
loky, z čistej ovčej vlny v ľavých cenách odporu-
čuje:**KAREL KOČIAN,**
súkenícky a prvý zasielateľský obchod
v Humpoleci. 33

Vzorky k nahliadnutiu zasielajú sa franco.

Kostolné sviece,

pravé voskové, polvoskové,
stearinové hladké i krásnené,
stĺpky, sviečky obetné a
stromkové,

sviečky stearinové a parafínové tabulové,

vozové lampášové,

všetky druhy voskového zbožia,

tiež perník struhací,

a jemný zákuskový,

doporučuje najodbornejší závod kontinentu, firmy

V. Zbořil a syn

první moravská továrna na voskové
zbožie a perník.

v Bystřici pod Hostýnem (Morava.)

Založeno r. 1858.

Odborné vysvedčenie: z Ljublane, Maria Cell, Mi-
Boleslavi, Paríže, Dejenu Côte d'Or, Litomerice,
Prahy atd.

Kávu

Žiadajte v potravných spolkoch a u
kresť. obchodníkov.

len od známej kresť. firmy

B. ROSENKRANC**V PRAHE.**priamy dovoz zo zámorských krajov naj-
lepších a jemnohutných druhov.Zastupuje: **A. Burian Brno.**

38 Vinterhollerovo nám. 19.

Slavným Patronátom a všetkým cirkvám

uctive odporúčam svoju dielňu

ku stavbe nových

ORGANOV

ktoré zhotovujem vo všetkých rozmeroch a sú-
stavách jako: kuželové, rohové, Mechanicko-
pneumatické, alebo obyčajne zášubkové sys-
témy. Organy mnou stavané vyznačujú sa zvlášte
plnozvučným a ľúbezným hlasom. Prijímam oprá-
vy všetkých starších organov. Za solidnú a
dokonalú prácu ručím.

Ceny najľavnejšie.

Ján Drábek a Synovia.
organári.

v Búr. sv. Mikuláš.

Vysvedčenia sú k nahliadnutiu. 13